

3 MĚSÍCE V ZAMBII

V září a lednu jsme se zvláště zúčastnili konkurzu na studijní stáž do Zambie. Součástí konkurzu byl pohovor v češtině i angličtině a bylo třeba přinést motivační dopis, životopis a doložit naše osobní činnosti pro fakultu. Jet do Zambie bylo zajímavou příležitostí zejména pro srovnání se životem a lidmi v Jihoafrické Republice, protože tam jsme se praktické stáže zúčastnili zhruba tři měsíce předtím. Během pár dní jsme byli vyrozuměni, že jsme byli vybráni. Z předchozí stáže jsme byli naočkováni proti hepatitidě A (hepatitidu B máme jako zdravotníci), proti meningokokovi A+C a proti břišnímu tyfu. Do zmíněné oblasti je povinností mít očkování proti žluté horečce. Celkově nás očkování stálo Kč 1100,- až 1500,-. Naprostou nutností je pořídit si (pouze na lékařský předpis) tablety antimalarik, kdy dávkování musíte začít týden před odletem a dobíráte tři týdny po návratu domů, 1 tableta/týdně (doporučujeme dodržovat stejný den i čas, ne nalačno). Antimalariky vás vyjdou (podle toho kde je seženete) každého přibližně na Kč 700,- až 1 500,-. Nechte si na plicním oddělení udělat Mantoux test (na protilátky proti tuberkulóze). Práce v Zambii je závislá na řízení automobilem, proto minimálně jeden z vás musí mít mezinárodní řidičský průkaz (mimořádně jezdí se zde vlevo). Potraviny jsou zde (na výjimky) dražší než u nás. Tavené sýry zde téměř neseženete, a když, jsou předražené. Doporučujeme přibalit si polévky v sáčku, sáčky rýže eventuálně těstoviny a česnek. Vystačili jsme s tím docela dlouho a ušetřili jsme. Cestovní pojištění nás každého vyšlo zhruba na Kč 1 500,- (90 dní).

Využili jsme leteckých služeb společnosti KLM, protože byli v té době nejlevnější. Letěli jsme 11.1.2005 z Vídně přes Amsterdam do Johannesburgu. Tady jsme pro časový odstup přespali na letišti a druhý den pokračovali do Lusaky. Letenka nás každého vyšla i s poplatky na něco málo přes Kč 27 000,-. Na letišti nás vyzvedla česká zdravotní sestra, která pracuje na Česko-Zambijské klinice, kde nás na týden ubytovala. Během té doby jsme se aklimatizovali a připravovali si materiál i pomůcky pro práci s dětmi ulice. Klinika v Lusace je garantována projektem Czech Aid, NGO., pod záštitou Ministerstva zdravotnictví. Hned zpočátku vydatně přšelo, takže i repelenty přišly vhod. Zásoby potravin nám vystačili na docela dlouhou dobu. Doporučujeme

chodit nakupovat na černošský trh, kde je ovoce i zelenina podstatně levnější než v supermarketech. Pro začátek stačí vyměnit si USD 100,- na osobu a zbytek peněz uložit do trezoru (klinika nebo později Chingola). Pro nás byl týden „nicnedělání“ až dost a těšili jsme se na první kontakty s dětmi a práci s nimi. Stejná sestra, která nás vyzvedla na letišti nás doprovázela do Chingoly, kde jsme měli strávit zbytek našeho pobytu. Cesta z Lusaky je dlouhá asi 450 km a až na výjimky je v docela dobrém stavu. Pouliční osvětlení jinde než v Lusace v Zambii nehledejte a jezděte opatrně. Místní výmoly a retardéry k redukci rychlosti téměř na každém kroku a pomalost spojená s drzostí lidí nás často přiváděla k šílenství. Na to, že auto trpí jsem si zvykal dlouho. V Chingole nás už čekala paní Cuturiová, na jejímž pozemku jsme byli po celou dobu ubytováni ve zděné chatě. Chata má dobré vybavení – dva pokoje, obývací pokoj, jídelna, kuchyň se sporákem, sociální zařízení včetně sprchového koutu. Pozemek manželů Cuturiů je velký, s nádhernou zahradou a bazénem. Dopředu jsme věděli, že je v Chingole možnost hrát squash, proto jsme si vezli i rakety a potřebnou výbavu. Hrát tady můžete za směšnou cenu (pro nás z Evropy). Paní Cuturiová je podle našeho názoru nejsvědomitějším a nejambicióznějším pracovníkem organizace Chingola Children Center (CCC). Je to uskupení několika (toho času šesti) dobrovolnic, které se stará o registrované děti ulice formou adopce na dálku. Za naší přítomnosti bylo v registru kolem 150 dětí (jen zlomek opravdové potřeby) a především o ně jsme se celé dva a půl měsíce starali. Děti jsou ve věku od 5 let do 17 (18) let a každému chybí minimálně jeden skutečný rodič (často oba). Steven, 22-letý černoš, je zaměstnancem CCC a jeho náplní práce bylo spolupracovat s námi. Mnoho dětí neumí anglicky, proto působil jako tlumočník ale svou práci jsme si organizovali sami. Každé dopoledne jsme děti učili číst, psát, počítat, základním hygienickým pravidlům, jemné i hrubé motorice a hráli s nimi různé hry. Třikrát týdně jsme asistovali na předem určených místech, kde děti dostaly najíst. Na těch samých místech jsme si s dětmi potom hrávali a snažili se jim dát to, co nikdo jiný nemohl nebo neuměl. Činnost to byla

zajímavá a pro mnohé nezasvěcené lidi nepředstavitelná. Je ale nesmírně důležité udržet si u dětí respekt, protože jsou skromně řečeno „jako z divokých vajec“. Každý týden jsme rozváželi materiál a potraviny do sociálně nejslabších registrovaných rodin. Ve zbývajícím čase (někdy bylo nutno se rozdělit), zůstával jeden s dětmi, druhý objížděl se Stevenem oficiální školy a vyřizoval záležitosti různého charakteru. Jednalo se například o platby školného za konkrétní děti, které měli možnost vzdělávat se díky CCC, nákup uniforem a materiálu pro rodiny na celý měsíc.

Poslední týden pobytu jsme procestovali. Byli jsme se podívat na Viktoriných vodopádech a u jezera Kariba. Podívali jsme se díky fakultě na jiný kus světa než jsme zvyklí, zkusili si pracovat s chudými černoušky, dát jim něco z našeho způsobu života. Vážíme si našeho evropského sociálního systému, bez něhož bychom na tom byli podobně a možnosti vzdělání, kterou nám stát dává. Až vám dá někdo možnost podívat se do Zambie, neodmítněte ji. A poslední rada na závěr, nenoste v ulicích kraťasy! V kraťasech se vám budou posmívat a pokřikovat něco o prostituci. Důvodem je to, že jejich sexuálním symbolem jsou nohy. Tolerance krátkých kalhot je zde maximálně nad kolena. Pokřikovali i na mě a to jsem kluk.

Robert Havlíček, DiS rhavlicek2001@yahoo.de

&

Jitka Kaiferová, DiS kjitka@email.cz

Robert, Steven a děti

Jitka a děti